

„Don Quijote szélmalomharc Kambodzsában” - Kambodzsa „Magyar” szemmel

PODCAST 3. rész

2021. november 21. | Dobrai Csenge

Hogyan kerül egy magyar rendőr Kambodzsába? Miként zajlott le a demokratikus átmenet az ENSZ fennhatósága alatt? Hogyan tért vissza a fiatal demokrácia az autoritarizmushoz? Milyen lesz a Hun Sen utáni Kambodzsa? Hol tart most Kambodzsa a múlt feldolgozásában?

A **Kambodzsa „Magyar” szemmel** podcast sorozat egyrészt arra vállalkozik, hogy utána járjon ezeknek a kérdéseknek, másrészt közelebb hozza a magyar olvasó és hallgató közönséget ehhez a távoli és kevésbé ismert, de annál izgalmasabb országhoz. Adásainkban megvizsgálunk egy-egy Kambodzsával kapcsolatos témát, legyen az történelmi, kulturális, társadalmi, szociálpszichológiai vagy éppen bel – és külpolitikai vetületű. Célunk a Kambodzsával foglalkozó magyar nyelvű tudásanyag bővítésén és gazdagításán túl, egy átfogó kép és ismeret átadása az ország múltjáról, jelenéről és lehetséges jövőbeli kilátásairól.

Segítségemre lesz ebben állandó interjúalanyom **Magyar Tamás**, nemzetközi biztonság- és védelempolitikai szakértő, akinek az életműve is kirajzolódik a beszélgetések során. Tamás 1993-ban érkezett először Kambodzsába, az ENSZ-misszió tagjaként részt vett az ország demokratizálásában és immár 27 éve él ebben a fantasztikus délkelet-ázsiai országban. Személyes

tapasztalatairól könyvet is írt „*Rendőr voltam Kambodzsában – avagy élet és halál Pol Pot országában*” címmel.

Az **előző adásban** visszautaztunk az időben egészen a '90-es évekig a Kambodzsában lezajló ENSZ misszió, demokratikus átmenet és rendszerváltás időszakáig. **Mai adásunk témája** pedig a Hun Sen féle államvezetés lesz, külön kitérve a koronavírus-járvány okozta kihívások kezelésére. Tartsanak velünk!

A nyugati sajtó, az újságírók és a külpolitikai szakértők, ha beszélnek is Kambodzsáról, akkor is inkább a hun seni demokratikus önkényuralomról, illetve az emberi jogok kritikus helyzetéről beszélnek. Te mit gondolsz: Mi jellemezte a hun seni államvezetést az elmúlt 20 évben? Valóban visszatért a fiatal demokrácia az autoritarizmushoz? Hogyan látod Hun Sen hatalomgyakorlását?

Én abból indulok ki, hogy honnan indult el ez a nép a fejlődés útján. Mindig '93-ig megyek vissza, ugyanis ekkor nyílt meg egy hatalmas nagy kapu a világ felé ennek az országnak, ami addig egy külső hatalom által rákényszerített életet élt, gondoljunk csak a francia gyarmatosításra, a vietnámi hatalomátvételre, a thaiokkal vagy kínaiakkal való konfliktusokra, illetve a pol poti rémuralomra. Ezek az emberek nem tudtak fejlődni se szellemi, se gazdasági értelemben. Becsülöm az államvezetésben azt, hogy megengedte a változást.

Hun Sen azt mondta az embereknek, hogy nem vesz el tőlük semmit, de nem is ad. Éljenek meg úgy, ahogy tudnak. Én ezt nevezem szabadságnak.

Itt van szabadkereskedelem, cserekereskedelem, háztáji gazdaság és farmok is. Mindenki csinál valamit. Vidéken a házhoz tartozik egy terület, ahol halat tenyésztnek, állatokat nevelnek, rizst és zöldséget termesztnek. Mindenki meg tud élni a saját maga által termesztett dolgokból, ráadásul termel is annyit, hogy el tudja vinni a piacokra. A kormány pedig nem veszi ki a kezükből a pénzt. Természetesen mindenért fizetni kell itt is, ha beteg vagy például. Kambodzsában vannak szegény kórházak, amiket nem az állam, hanem külföldiek hoztak létre. Sok adomány is érkezik Kambodzsába. Számos NGO (Non-governmental organization) van itt.

Konfliktus is akad az állammal, mert egyesek szerint az állam nem gondoskodik megfelelően az embereiről.

Én ezt megcáfolnám, hiszen a kormány behozza a nagytőkéseket, akik felépítik a gyárakat és munkát adnak az embereknek, megadva a lehetőséget arra, hogy elmelessenek dolgozni. Ezután ne álljanak sorba segélyért, hanem dolgozzanak. Menjenek el a rizsföldekre (mert agrárország is vagyunk), vagy termeljenek zöldséget, fogják ki a halat a folyóból.

Mennyire népszerű Hun Sen az emberek körében? Mely társadalmi rétegek támogatják inkább és melyek ellenzik? Ez a támogatás vagy ellenzés miben nyilvánul meg?

Az ellenzőknek olyan kis tábora van Kambodzsában, melyet folyamatosan kontroll alatt tartanak. Nem tudnak labdába rúgni az államvezetéssel. Itt nincs is nagyon ellenzék, hiszen ki szállna szembe Hun Sennel?

Az ellenzék nem a szegény rétegből jön. A szegények azért támogatják Hun Sent, mert a felesége a Vörös Keresztnek a vezetője, aminek hatalmas 125 ezer fős tagsága van Kambodzsában. Ez a szervezet teljesen behálózta az országot, mindenhol segítenek (falvakban, kisebb településeken).

Hun Sen a világ egyik legrégebben hivatalban lévő miniszterelnöke. Hogyan lehetséges ez? Mi a titka? Tényleg kialakult körülötte egy személyi kultusz?

Nem istenként imádják, de azért ott van a kis bambusz kunyhók falán Hun Sen és a felesége képe. A személyi kultuszt hatalommal és erővel lehet elérni vagy szimpátia keltésével az emberekben. Hun Sen azzal váltotta ki a nép elismerését, hogy elhozta a fejlődést az országukba a külföldi nagytőkések beengedésével.

Ezenkívül meglehetősen jól kommunikál az egyes országok államfőivel is, így irtózatossal pénzekkel jönnek be a befektetők ide. A behozott pénzből teremtett érték pedig itt marad, úgymint a felhőkarcolók, a lakóparkok, a gyárak, az utak, a hidak és a kommunikációs hálózatok.

Segíti az embereket és szabadságot ad olyan értelemben, hogy bár minden terület az államé (amit még nem adtak el külföldre), de ezeken a területeken a lakosság építkézhet és megművelheti az ottani földeket anélkül, hogy birtokolná a területet. Itt senki nem kér horgászengedélyt sem, ha kifogod a halat. Vadásztilalom mondjuk van, mert ahhoz fegyver kell és a fegyvertartás itt be van tiltva.

Hun Sen 32 évesen került hatalomra, de saját bevallása szerint 74 éves koráig (tehát 2024-ig) szeretné vezetni az országát. Szerinted milyen lesz a Hun Sen utáni Kambodzsa? Az utódja folytatja örökségét vagy jelentős változásokra is számíthatunk tőle?

Hun Sen egy olyan családfát alakított ki Kambodzsában, hogyha ő már nem lesz hatalmon, akkor is a hozzá legközelebb álló fogja átvenni a hatalmat, akit Hun Sen fog irányítani. Lehet, hogy más lesz a miniszterelnök, de Hun Sen fogja irányítani az országot, amíg meg nem hal. Ő csak azért akarja átadni a stafétabotot, mert fogy az ereje, ahogy öregszik.

Ráadásul ehhez a most felnövő, új generációhoz már egy fiatal, ütőképes, jól kommunikáló és népszerű emberre van szüksége az országnak. Nagyon népszerű ember lesz Hun Sen utódja és ezért nem fog megállni a fejlődés, mert ez az ember végig ott volt Hun Sen mellett.

Csak a pozíciót fogja átvenni tőle, de a fejlődést tovább fogja vinni az új generációval. Itt hatalmas gazdasági robbanás lesz Kambodzsában. Az adja a stabilitását ennek az országnak, hogy itt nem volt négy évente személycsere, mert kihalásos alapon megy a vezetés megöröklése, tehát ugyanazok a vezetők jelenleg is, mint a '90-es években voltak.

Mit lehet elmondani a belpolitikáról, a jogrendszerről és a korrupcióról?

Itt nagyon meg kell gondolni, hogy ki mit mond mind külföldiként, mind khmer állampolgárként. Mivel nagyon sokan tisztelik a Hun Sen kormányt, a CPP-t (Cambodian People's Party/Kambodzsai Néppárt) és sokan azon túl, hogy szimpatizánsok, még párttagok is, így a falaknak is füle van. Itt az ellenzéknek nagyon nehéz bármit is létrehozni. Az ellenzék mindig kívülről jön, amit felhasznál a külföldi sajtó is. Amikor Sam Rainsy haza akart jönni Kambodzsába, akkor a francia újságok mind lehozták a történetet. Rainsy elmondta, hogy vállalja a börtönt is akár, de végül nem jött be az országba.

Mindig a választások előtt erősödnek fel azok a hangok, melyek Hun Sen leváltását sürgetik.

De ki menjen neki? Az emberek nem tudnak neki menni egy országos hatalommal bíró, erős kezű vezetőnek. Nincs olyan ember, aki ezt felvállalná. Főleg gazdasági oldalról próbálják támadni, kívülről próbálják ellene uszítani az embereket pénzlopás vádjával vagy a földek igazságtalan kezelésével. Ugye Hun Sen államosítja a földeket, de igazából itt minden föld az államé.

A belpolitika egy nagyon erős és jól védett politikai rendszer.

Azóta, hogy szépen felépült ez az ország, a jogrendszer is követte ezt a felépülést és be is tartatják a törvényeket. Itt is van korrupció. Létrehoztak az államvezetésben egy Korrupcióellenes Hivatalt.

Itt nincsen olyan rang vagy pozíció, amit ne tudna megszüntetni egyik pillanatról a másikra Hun Sen vagy a király. Mindegy, hogy milyen rangban van az ember (legyen az államtitkár vagy miniszter), ha a jelenlegi joggal ellentétes, amit csinál és kárt okoz az országnak, akkor leváltják a pozíciójából.

Itt a pozíció nem véd senkit sem, kivéve a Hun Sen családot. Az azon kívül eső magas rangú személyeket, gazdag embereket, influenszereket és celebeket az egyik pillanatról a másikra megfosztják pozíciójától, ha korrupción, csaláson és hazugságon érik. A tábornokokkal is ez történt, akik szembe szálltak a törvényekkel.

Itt vannak írott és íratlan törvények. Utóbbiba érkeztem bele én is. '93-ban nem volt törvény, csak amit az ENSZ létrehozott. Mindenki mindent csinálhatott, akár a földterületekkel is. Ott építettek házat, ahol akartak. Ebből gazdagodtak meg azok a vörös khmerek is, akiknek '97-ben Hun Sen ultimátumot adott. A puccs után véget akart vetni a káosznak, hogy be tudjanak jönni a külföldi befektetők. De amíg a vörös khmerek irtották az embereket, addig nem jöttek be.

Hun Sen a médián keresztül megígérte, hogy azokat a vörös khmereket, akiket hadbírótság elé kellene állítani az elkövetett bűncselekményekért, mentelmi jogot kapnak, ha leteszik a fegyvert, részt vesznek egy agymosáson és átállnak a kambodzsai hadsereg kötelékébe.

Magas rangú vörös khmer vezetők is letették a fegyvert. Ők járultak hozzá ahhoz, hogy 1997-ben véget ért a vörös khmer mozgalom. 1998 áprilisában halt meg Pol Pot prosztatarákban, őt nem tudták bíróság elé állítani. Mindenki tudta, hogy hol van, de senki se mert oda menni, mert alá volt aknázva az egész terület. Csak a vörös khmerek tudták hogyan lehet hozzá eljutni, azonban senki se akarta kockáztatni az életét és meghalni az aknamezőkön.

A királynak mennyire van beleszólása a bel vagy külpolitika formálásába? Jelenléte és személye inkább csak szimbolikus jelentőségű vagy tényleges hatalma is van? Hogyan áll hozzá a társadalom?

Kambodzsai Királyságról beszélünk, alkotmányos monarchia van királlyal és parlamenttel. A jelenlegi király, Norodom Szihamoní bábként van jelen az államvezetésben. Róla azt kell tudni, hogy egy nagyon tanult ember. Az ő édesapja, Norodom Szihanuk igazán király volt, ő ténylegesen királyként irányította ezt az országot. Szihanuk egy nagyon jó, kedves és tárgyalóképes vezető volt, én többször is találkoztam vele. A felesége még él, az anyakirálynő Szihanuk második felesége, akitől a most hatalmon lévő Szihamoní is van. Norodom Szihanuktól a második házasságából származó fia, Ranariddh herceg örökölte volna a trónt (ugye ő volt az első miniszter is), csak olyan ellenszenvvel volt iránta a nép és Hun Sen is, hogy végül nem lett király. Így lett Szihamoní a király.

Az uralkodónak vannak jogai, ő nevezi ki az állami hivatalnokokat és aláírja az állampolgári kérelmeket. Hasonló funkciót lát el, mint Magyarországon a köztársasági elnök. Az országot azonban Hun Sen, a parlament és a CPP párt irányítja.

A döntési jog mindenképpen a Hun Sen család és a parlament kezébe összpontosul. Nagyon tisztelik a királyt, fejet hajtanak előtte és letérdelnek neki. Amikor kijön a királyi palotából, akkor megáll a gyalogos és autós forgalom, mindenki fejet hajt, áll és lesi a konvoját. Ő egyfajta státusz szimbólum.

Szihanuk nagyon sokáig volt hatalmon, nemzetközi szinten is tisztelték, csak aztán kezelték Maoval. Amikor beteg lett, akkor is Pekingben kezelték. A kínai kormánnyal jó volt a kapcsolata. Ennek az eredménye is volt, hogy megnyitotta Hun Sen a határokat Kínának.

Hatalmas beruházásokat csinálnak a kínaiak: a közlekedéstől az úthálózatig, a gyárak ide telepítéséig és az emberek áttelepítése is tervben van. Ha vége lesz a covid-19 járványnak, akkor tervben van, hogy három millió kínai fog ide jönni Kambodzsába, akik üzletemberek. Kormány pénzen cégeket fognak alapítani, itt fognak nyugdíjasként élni ebben az országban, tehát nem véletlenül építik ezt a rengeteg felhőkarcolót és lakóparkot.

Ugyanígy van a koreai kormány is. Olcsóbb pénzt adni a nyugdíjasnak, hogy Kambodzsában lakást vegyen, mintsem élete végéig a nyugdíjrendszerben eltartsák. Korea egy nagyon fejlett, de kicsi

ország. Az átlagéletkor ott 75-80 év. Kitalálták azt, hogy elküldik a privát vállalatokat kormánypénzen Kambodzsába és lakóparkokat építenek a nyugdíjas koreai embereknek, akik királyként élnek itt. Az egészségügy kambodzsai, persze a koreaiak is több magánkórházat létesítettek, de nem a koreai állam tartozik felelősséggel az ottani nyugdíjasaiért, mert a betegeket itt gyógyítják meg Kambodzsában. Ezáltal az új generációnak nagyobb mozgástere van Koreában, ha a nyugdíjasokat kitelepítik. Most ugyanezt csinálja Kína és Japán is.

Mi a helyzet a média és szólásszabadsággal? Mennyire erős az állami cenzúra?

Mindenki kinyilváníthatja a saját véleményét, de ezzel óvatosan kell bánni, mert ha az államvezetésnek ez kényes, akkor azonnal elhallgattatják az adott személyt. Buddhista ország révén a szexualitás és a pornográfia cenzúrázva van, itt például nincs playboy magazin és egyéb szex lapok.

Az állam ellenőrzi a médiát. Cenzúrázzák a televíziót, kivágják a filmekből az érzékeny jeleneteket.

Vannak nemzetközi csatornák, tehát nem csak khmer csatornákat néznek, habár a lakosság 80%-a mégis inkább a khmer adókat preferálja, mert nem tudnak mit kezdeni a nyugattal. 19, 7 millió telefonelőfizető van, használják a youtube-ot, a facebook-ot és az alibabát is.

Mindent nézhetnek, bár most elindult egy olyan intézkedés, hogy a közösségi oldalakat és a telefonszolgálatok által jóváhagyott kapcsolati rendszereket is ellenőrizni fogják. Itt a youtube és a facebook is kontroll alá lesz véve.

Mi a helyzet a civil társadalommal és a civil szervezetek működésével? Mekkora mozgásteret engednek az emberi jogi aktivistáknak? Miben tudnak előrelépést elérni és miben nem?

Ez egy Don Quijote szélmalomharc, ugyanis nem igazán tudnak mit kezdeni Kambodzsában. Sok pénzt bele ölnek a tevékenységükbe, de nincsen mozgásterük. A nemzetközi segélyszervezetek és NGO-k egyszerűen csak vannak. Kapnak előjogokat, de nem tudnak szembe szállni a kormánnyal vagy annak az emberi jogot sértő lépéseivel. Hun Senék tárgyalnak a nemzetközi szervezetekkel, nem engednek beleszólást semmibe.

Mint kint élő magyar, mit érzekelsz a helyi bűnözéssel, a kitoloncolással és a politikai letartóztatásokkal kapcsolatban?

Be kell tartani az új törvényeket, mert azok is változtak (például az adózási törvények). Ha valaki nem turistaként jön be az országba, akkor munkavállalói engedély kell neki.

A kiutasítások ugyanúgy jelen vannak. Ha valaki a khmer törvények ellen megy, akkor azonnal kiutasítják az országból, akár statáriálisan is. Börtönbe általában a helyieket zárják, a külföldieket pedig azonnal kiutasítják az országból, mert nem akarják megtölteni velük a börtöneiket. Itt működik a feketelista. Aki erre felkerül, az nem jöhet be se turistaként, se üzletemberként.

A fejlődés érdekében lezajló országos nyitás bevonzotta a kínai bűnözést is, például a pénzmosást. Rengeteg kaszinó épült (ami kínai tulajdonban van) nyerőgépekkel és illegális digitális fogadásokkal. A szerencsejáték Kambodzsában tiltott. Lottó van, de állami felügyelet alatt.

Itt inkább szegénységi bűnözés van, nem szervezett bűnözés. Habár itt is probléma volt korábban a gyermek -, ember – és kábítószerkereskedelem, valamint a prostitúció vagy a maffia leszámolások az oroszok és a japán jakuzák között.

Mit tudsz a földvitákról? Mi a helyzet a földvitákkal?

A földvita abból indul ki, hogy amíg nem volt rendezve államilag az országban a földnek a tulajdonjoga, addig sok ember meggazdagodott ebből, többek között olyanok, akik magas pozícióban voltak állami szinten. Amikor ezeket elkezdték vizsgálni, akkor ebből sok konfliktus származott.

Létrehozták a földhivatalt, majd kijelentették, hogy Kambodzsa az államé és aki földet akar birtokolni, annak fizetnie kell (hogy megkapja az engedélyt), mert állami tulajdon. Itt jöttek ki a kapitulált vörös khmer vezetőknek a konfliktusai, hiszen ők a hatalom megszerzésével a földhöz is hozzájutottak és próbálták megtartani a földeket. Hun Sen ebbe belenyúlt, megcsinálta a földhivatalt és újra írta a földszabályokat.

Az állami területekből a kormány oda ad valamennyit (5 méter x 20 méteres területeket) a szegényeknek, ahol felépíthetik a kis kunyhójukat, veteményes kertjüket, kiásott gödrökben tenyésztetik a halakat. Nem tulajdonosaik a földnek, hiszen az az államé, de addig élhetnek ott, amíg művelik a földet.

Sok ilyen területet kiadnak, de ha egy állami terv szerint fejleszteni akarják a területet, akkor abban a pillanatban lebontják a házakat gondolkodás nélkül. Lehet ott élt 10 évet az adott személy és ott születtek meg a gyerekei is, de ha az államnak szüksége van rá, akkor visszaveszi a földet.

Viszont egészen addig nem kell adót fizetnie és semmibe nem került neki az a terület. Valaki 30 éven keresztül ott él, de aztán jön egy külföldi és ott akar gyárat építeni. Ilyenkor a kormány nem kérdezi meg az ott élő embereket és kommunákat, hogy ők mit szeretnének.

A törvények most úgy szólnak, hogy külföldi ember nem tulajdonolhat területet. Én itt nem vehetek területet, de ha alapítok egy céget, amiben 51%-kal benne van egy khmer ember is, akkor maga a cég tulajdonolhat területet. Ha a cég megszűnik, akkor vissza fog szállni a kormányhoz a terület. Koncessziós jogot kaphatok, ami 99 év. Azután minden átszáll a kormányra.

Zárásként arról szeretnék kérdezni, hogy hogyan alakul a járványhelyzet Kambodzsában? Hogyan kezeli a Hun Sen féle vezetés? Milyen intézkedéseket hoznak?

FIGYELEM! A koronavírus-járvánnyal kapcsolatos adatok és információk 2021. május 16-án voltak aktuálisak, azóta változhattak.

Jónak értékelem a kambodzsai kormány hozzáállását a jelenlegi krízishelyzethez, mert időben leállították az összes külföldi projektet. Ez azt jelenti, hogy haza küldték a helyi projekteken dolgozó külföldieket (akik főleg kínaiak voltak), akiket felszólítottak arra, hogy menjenek haza a saját országukba. Nagyjából 1,5 millió kínait küldtek haza tavaly március előtt, amikor kitört a koronavírus-járvány Kambodzsában. Ekkor én is haza mentem, csak aztán vissza tudtam jönni novemberben. Kevesen maradtak itt.

Nagyon szervezett a kormány járványkezelése, tehát van egy terv, amit napi szinten be is tartatnak. Jól szervezett járvány megelőzési tervük van olyan szakértőkkel, akik azért dolgoznak, hogy vége legyen a járványnak, újra indulhasson a turizmus és a gazdaság.

Kialakítottak egy vörös, egy narancs és egy sárga zónát itt. A zónákon belül számos lezárás történt, például lezártak egész tömböket vagy házakat. Rendőrök álltak minden utca végén, akik elbarikádozták az utcákat. Innentől se ki, se be.

A kontaktkutatás is jól működik. Ha valahol egy beteget regisztrálnak, abban a pillanatban beindul a gépezet és visszamenőleg 2-3 hétre megtalálják azokat az embereket, akikkel érintkezett a fertőzött személy. Működik a digitális személyazonosítás is. Ugye itt minden telefonon történik, a fizetések és a Covid ellenőrző rendszer is, ami QR kódos.

Tehát ha bemegyek egy boltba vagy állami hivatalba, akkor van egy applikáció, ami nélkül be sem léphetnék oda. Ezt le kell tölteni és regisztrálnom kell a lakcímemet, az útlevelem számomat, ezenkívül a képeimet is fel kell töltenem rá. Innentől vissza tudják nézni, hogy merre jártam. Mindent tudnak rólam. Ha fertőzött helyen jártam, akkor azt visszaköveti a rendőrség és behívnak, hogy jelenjek meg tesztelni egy kórházban. Rengeteget tesztelnek Kambodzsában. Itt a covidos embereket elviszi a mentő az elkülönítőbe, ami jelenthet egy 5 csillagos szállodát, de akár egy konténer telepet is. Volt olyan, hogy 900 fertőzött volt egy nap, de ma már csak 350 van. A fertőzöttekből olyan 500-600 főt elengednek naponta (akiket kezeltek és meggyógyultak).

Volt egy vakcina kampány akció, melynek értelmében minden embert beoltottak a vörös zónában. Ahogy nőtt a beoltottak száma, úgy csökkent a vörös zóna határa. Ez arról szól, hogy az ország időben el tudjon indulni újra a normális kerékvágásban. Ez nem az emberek ellen szól, hanem arról, hogy maradjanak otthon, hordják a maszkot és oltassák be magukat. Ez a megelőzést szolgálja.

A másik lényeges dolog, hogy az állam segíti az embereket. Itt minden minisztérium és vezető arra koncentrál, hogy a lakosság kimásson ebből: segélyeket osztanak, segítik a lezárt területeken élő embereket. Élelmiszert visznek a bezárt fertőzötteknek. Az ottani vörös kereszt folyamatosan

dolgozik. Felszólítják a cégeket, hogy fizessék ki a fizetésüket az embereknek. Hun Sen ki is adja ezeket az utasításokat a médiába, amit mindenki figyel.

Meghatározzák az élelmiszerek árát. Létrehoztak egy állami árat, így bizonyos termékek árát a piacinál lejjebb vitt az állam. A covid-járvány alatt senki nem emelheti az árakat az üzletekben. A rendőrök ellenőrzik, hogy az árukat milyen áron adják. Ha ezt valaki megsérti, akkor 5000 dollár pénzbüntetés jár érte vagy többszöri szabályszegés esetén akár be is zárhatják a boltját. Ennek következtében a fővárosban és vidéken is ugyanazon az áron lehet megkapni az adott terméket. Ez azért volt fontos, mert sok ember nem tudott dolgozni és nem volt pénze.

Mennyire oltás pártiak vagy oltás ellenesek a helyiek?

Ők azt hiszik, hogy ez kötelező, mert ezt közvetíti feléjük a kormány. Nem lázadoznak, hanem várják, hogy beoltsák őket. Elfogadják azt, hogy jön a Sinovac és a Sinopharm vakcina, amivel mindenkit beoltanak. Az emberek minden nap sorban állnak és kapják az oltást.

Már az emberek 80%-át beoltották, mert azt mondták nekik, hogy akkor nyitják meg az utakat és akkor lesznek szabadok, ha be lesznek oltva. Kambodzsa a vakcinákat adományként kapja Kínától. Az ország most egy nagy kísérleti terepe Kínának.

Ma (2021. 05.16.) reggel érkezett meg fél millió Sinovac vakcina, amivel már egy másik területet oltanak be. Itt az emberek már a második oltásukat veszik fel. Mai hír, hogy a USAID 11 millió dollárral támogatja Kambodzsát a covid-járvány miatt.

A másik dolog, ezt a történetet mindig el szoktam mesélni: Pol Pot rizzsel és kókusztejjel akarta felépíteni ezt az országot. Az volt a víziója, hogy a kókusztej annyira tápláló, hogy a rizzsel együtt a munkához (és az ország felépítéséhez szükséges) energiát ad idősnek és fiatalnak egyaránt. Ez egy nevetséges dolog volt, hogy a pol potista kórházakban kókusztejet adtak be infravénásan az embereknek. Akkor ez volt a vakcina.

A helyiek a szakértők nyomására, az egészségük védelme miatt döntenek az oltás mellett, vagy ennek teljesen más oka van?

Ők nem nagyon figyelnek a szakértőkre és a szakemberek szavára. A médiából csak azt hallják, hogy meg kell szüntetni a krízishelyzetet, ezért be kell oltani mindenkit.

Egy olyan törvény is létrejött, hogy a vörös zónában lakó emberek, ha megtagadják a vakcina beadását, akkor börtönbe zárják őket. Nekik nincs választási opció.

A lázadás nem a vakcina miatt indult el majdnem, hanem az élelmiszerhiány miatt, mert nem jutottak hozzá sokan a napi élelmiszeradagjukhoz. A gazdagabbak erre élelmiszercsomagokat készítettek, amit szétosztottak a rászoruló emberek között. Persze a celebek ezt kihasználják, mert nagy média visszhangot kap az adakozás.

Milyen megszorításokat kellett bevezetni a kormánynak a koronavírus-járvány megfékezésére?

Megszorítások itt is voltak, amik a járvány leküzdéséről szóltak. A covid- helyzet alatt a kijárási tilalom mellett alkohol fogyasztási és eladási tilalom is volt. Ez még mindig tart, tehát senki se ihat és adhat el alkoholt az egész országban.

Nagyon keményen megbüntetik azokat, akik árulják vagy fogyasztják ezeket. 5 év börtönre vagy 3000-5000 dolláros büntetésre is számíthatnak. Ez most egy horror nekik.

Önök a **Kambodzsa „Magyar” szemmel** podcast sorozat harmadik adásának az írott változatát olvashatták. Nagyon köszönöm Tamásnak a lehetőséget a beszélgetésre, az olvasóknak pedig a megtisztelő figyelmet. **Mindenkit várunk vissza a negyedik adásra**, mely során a vörös khmer népirtás politikai, gazdasági, társadalmi és pszichológiai következményeit járjuk körbe. Tartsanak velünk akkor is!

A podcast adásban elhangzó zeneszámok:

រាំរង់គង់តែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ: ច្រៀងដោយ Master Kong Nay & Ouch Savy -
<https://tinyurl.hu/rUVZ/>

VannDa - Time To Rise feat. Master Kong Nay (Official Music Video) -
<https://tinyurl.hu/1mDT/>

VANNDÁ - ស្រណោះ (SORROW) [Official Audio] - <https://tinyurl.hu/LDRz/>

Kambodkaszti az interneten:

- [YouTube-csatornánk](#)
- [SoundCloud-csatornánk](#)
- [Anchor.fm](#)
- [Spotify](#)

Magyar Tamás az interneten:

- Tamás „Rendőri voltam Kambodzsaországban – avagy élet és halál Pol Pot országában” c. könyve elérhető [itt!](#)
- Tamás YouTube-csatornája elérhető [itt!](#)
- Tamás Facebook-os blogja elérhető [itt!](#)

Kapcsolat: kambodkaszti@gmail.com